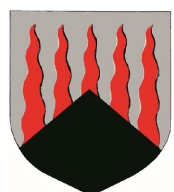

Kolarin kunnanhallitus 20.2.2018

HANNUKAI SEN KAI VOSHANKKEEN OSAYLEI SKAAVA

KAAVAN LAATI JAN VASTINE

OSAYLEI SKAAVALUONNOS 2:N MIELIPITEISIIN

HANNUKAISEN KAI VOSHANKKEEN OSAYLEI SKAAVA
KAAVAN LAATI JAN VASTINE
OSAYLEI SKAAVALUONNOS 2:N MI ELI PI TEI SI I N

Hyväksyjä Kolarin kunnanhallitus 20.2.2018
Kuvaus Vastineraportti kaavaluonnos 2:sta saatuihin mielipi-
teisiin

Hannukaisen kaivosalueen osayleiskaavan toinen luonnos ja kaavan valmisteluaineisto oli nähtävillä 6.1. – 6.2.2017 Kolarin kunnan teknisen toimen ilmoitustaululla ja kunnan internetsivuilla. Kaavan nähtävillä olosta tiedotettiin Kolarin kunnan virallisten kuulutusten ilmoitustaululla, Pohjola Sanomissa, Lapin Kansassa ja Luoteis-Lappi lehden kunta tiedottaa -palstalla sekä kunnan Internet-sivuilla.

Kaava on ollut nähtävillä MRL 62 § ja MRA 30 § mukaisesti. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma on ollut nähtävillä MRL 63 § mukaisesti.

Mielipiteitä kaavasta jätettiin yhteensä 103 kappaletta. Osassa mielipiteitä oli useita allekirjoittaneita ja mielipiteet käsittelivät osittain samoja asioita.

Maankäyttö- ja rakennuslain mukaan osallisilla on mahdollisuus mielipiteen esittämiseen kaava valmisteltaessa (MRL 62 §, MRA 30 §). Maankäyttö- ja rakennuslaki ei edellytä vastineet antamista valmisteluvaiheessa esitettyihin mielipiteisiin. Kaava-asiakirjoista tulee kuitenkin käydä ilmi, miten osallisten mielipiteet on kaavaprosessia huomioitu.

MRA 17§ mukaan yleiskaavan kaavaselostuksessa esitetään:

6) suunnittelun vaiheet osallistumis- ja vuorovaikutusmenettelyineen sekä yhteenveto kaavoituksen eri vaiheissa esitetyistä mielipiteistä;

7) valitun kaavaratkaisun keskeinen sisältö ja perusteet kaavaratkaisun valinnalle, selvitys siitä, miten vaikutusselvitysten tulokset ja eri mielipiteet on otettu huomioon sekä selvitys niistä toimenpiteistä, joilla aiotaan ehkäistä kaavan toteuttamisesta mahdollisesti aiheutuvia haitallisia ympäristövaikutuksia; (19.5.2005/348)

Tässä raportissa on vastine kaikkiin kaavaluonnoksesta jätettyihin mielipiteisiin, ja ne on ryhmitelty aihepiireittäin. Osalle mielipiteen esittäneistä lähetetään lisäksi henkilökohtainen vastine. Osayleiskaavaluonnoksesta saatuihin lausuntoihin annetuista vastineista on laadittu erillinen raportti.

Kolarin kunnanhallitus on käsitellyt osayleiskaavasta saadut lausunnot ja mielipiteet ja niihin laaditut vastineet samanaikaisesti kuin se on käsitellyt osayleiskaavaehdotuksen nähtävillä asettamista. Kaavaluonnoksesta saadut mielipiteet ja lausunnot on huomioitu mahdollisuuksien mukaan kaavaehdotusta laadittaessa.

SISÄLTÖ

1.	Kaivoshankkeen vastustus	1
2.	Osayleiskaavan suhde MRL:n sisältövaatimukseen	2
3.	Osayleiskaavan suhde valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin ja maakuntakaavaan	4
4.	Osayleiskaavan suhde voimassa olevaan Ylläksen osayleiskaavaan ja voimassa oleviin ranta- asemakaavoihin	5
5.	Kaavoitettavan alueen koko, hankealueen koko ja laajuus	6
6.	Selvitysten puutteellisuus, selvitysten keskeneräisyys, lupaprosessien keskeneräisyys	7
7.	Osallistuminen, vuorovaikutus ja hankkeen aikataulu	9
8.	Sosiaaliset vaikutukset	10
9.	Imago-vaikutukset	10
10.	Vaikutukset matkailuun ja virkistykseen	11
11.	Vaikutukset maisemaan	12
12.	Vaikutukset luontoon ja luonnonympäristöön	13
13.	Vaikutukset vesistöihin	14
14.	Vaikutukset terveyteen, terveellisyteen ja turvallisuuteen	15
14.1	Uraani	15
14.2	Melu	15
14.3	Pöly	16
14.4	Hajut, pakokaasut	18
14.5	Turvallisuus, lentokivet	18
14.6	Ehdotukseen tehdyt muutokset: turvallisuus, melu, pöly	19
15.	Liikennevaikutukset	19
16.	Vaikutukset asumiseen, loma-asumiseen, maanomistajiin	20
17.	Taloudelliset vaikutukset ja vaikutukset elinkeinoihin	20
18.	Vaikutukset poroihin, porotalouteen	22
19.	Muut	23

1. KAI VOSHANKKEEN VASTUSTUS

Palaute

Useassa palautteessa vastustettiin yleisesti kaivoksen sijoittamista Ylläksen / Äkäslompolon lähistölle kokonaisuudessaan ja esitettiin kaavoituksen keskeyttämistä tai lopettamista.

- Kaivoksen aiheuttamat haitat ja riskit, merkittävät haitat ovat suurempia kuin saatavat hyödyt.
- Kaivoshankkeen vaikutukset paikallisiin asukkaisiin ja loma-asukkaisiin ovat kielteisiä.
- Hankkeelta puuttuu sosiaalinen toimilupa, kaivoksella on suuri vastustus.
- Mikä on kaivosyhtiön sosiaalinen vastuu
- Mitä takeita on Hannukainen Mining Oy:n vastuullisuudesta?
- Ei hyväksytä, että kunta kaavoittaa kaivosalueen ja tukee kaivostoimintaa aktiivisesti.

Vastine

Kaivoksen perustaminen Suomessa vaatii useita eri lakeihin perustuvia lupia ja päätöksiä. Näitä ovat:

- Päätös kaivospiirin perustamisesta, jonka tekee TUKES. Sen perusteella maanmittauslaitos tekee kaivospiiritoimituksen ja yhtiö saa kaivoskirjan ja sen mukaisen hallintaoikeuden kaivospiirin alueeseen.
- Ympäristöluvassa määritetään ne ehdot, joiden mukaisesti kaivosta voidaan toteuttaa. Ympäristöluvasta päättää Aluehallintovirasto eli AVI.
- Kaivosturvallisuusluvalla varmistetaan, että kaivoksen rakentaminen on turvallista kaivosalueella ja sen ulkopuolella.
- Kaivoksen rakennusten rakennusluvut käsittelee kunta. Rakennuslupien tulee perustua yleiskaavaan, asemakaavaan tai suunnittelutarveratkaisuun. Lupien, asemakaavojen ja yleiskaavan tulee olla Maakuntaliiton hyväksymän maakuntakaavan mukaisia. Kaavojen hyväksymisestä päättää vaaleilla valittu kunnanvaltuusto.
- Jos kaivoksen rakennustyö tuhoaa tai heikentää suojellun lajin elinympäristöä voi siihen hakea poikkeuslupaa ELY-keskukselta.

Ennen em. lupien myöntämistä on tullut arvioida hankkeen ympäristövaikutukset YVA-lain mukaisesti ja vaikutukset Natura suojeluohjelmalla suojeltuihin luontoarvoihin Luonnonsuojelulain mukaisesti.

Kaikkien em. lakien mukaisessa menettelyssä käydään Poronhoitolain mukaiset neuvottelut. Koska Kolarin kunta rajoittuu Suomen ja Ruotsin rajaan ja hankkeen sekä kaavan vaikutukset ulottuvat myös Ruotsin puolelle, on näissä menettelyissä kuultu myös Ruotsin viranomaisia. Kaivoshankkeen vaikutuksia, riskejä ja haittoja on arvioitu ja arvioidaan kaavoituksessa ja eri lupamenettelyissä.

Vaikutuksia on ensimmäisenä arvioitu hankkeen ympäristövaikutusten arvioinnissa (YVA:ssa). YVA on päätynyt yhteysviranomaisen, Lapin ELY-keskuksen antamaan lausuntoon. YVA-lausunnossa on todettu, että YVA on riittävä. Myös Natura-arvioinnista on ELY antanut lausunnon, jossa arviointi todetaan riittäväksi. YVA:n jälkeen vaikutusten arviointeja on täydennetty kaivosalueen osayleiskaavaprosessissa ja kaivoshankkeen lupamenettelyjen yhteydessä, mm. yhdistetyssä ympäristölupa- ja vesilupamenettelyssä.

Kaivoksen rakentajan ja käyttäjän vastuullisuus varmistetaan lainsäädännön asettamien velvoitteiden noudattamisen kautta. Tätä toimintaa valvovat useat viranomaiset. Kaivoslain ja ympäristönsuojelulain päätöksissä määritellään vahingon kärsijöille korvaukset ja yhtiö asettaa vakuudet, joilla turvataan toiminta mahdollisissa kriisitilanteissa.

Kunnassa kaavojen laidinnasta, kaavojen käsittelyistä päättää Kolarin kunnanhallitus. Kaavat hyväksyy Kolarin kunnanvaltuusto. Kunnanhallitus ja kunnanvaltuusto ovat kuntalaisten

äänestyksellä valitsemia. Kuntavaalit pidettiin keväällä 2017. Kolarissa kaivoksen perustaminen nousi keskeiseksi vaaliteemaksi.

Edellä kuvattu monitahoinen lupamenettely sisältää useita osallistumisen mahdollisuuksia kuntalaisille ja osallisille. Lupamenettelyn kautta syntyy yhteiskunnallinen toimilupa kaivoksen rakentamiselle, käytölle ja sulkemiselle.

Sosiaalinen toimilupa käsite on yhteiskunnallista hyväksyvyyttä laajempi, yleispiirteisempi, yleistä hyväksyntää tai vastustuksen aktiivisuutta kuvaava käsite.

Hannukaisen ja Kuervitikon malmi on tutkittu hyödyntämisen arvoiseksi. Jos kaivosta ei perusteta nykyisessä lupaprosessissa, voi se tulla hyödynnettäväksi myöhemmin.

Nykyisen suunnitelman mukaan kaivos toimii vajaat 20 vuotta. Erittäin usein suomalaisissa kaivoksissa tapahtuu niin, että avolouhoksen kautta löydetään uusia malmioita, jotka jatkavat kaivoksen toimintaa. Tästä esimerkkejä ovat Outokumpu Chromen Kemin ja Agnico Eaglen Kittilän kaivokset.

2. OSAYLEISKAAVAN SUHDE MRL:N SISÄLTÖVAATIMUKSIIN

Palaute

- Kaavan MRL:ssä määrätyt sisältövaatimukset eivät täyty.
 - o Lähialueen asutus, alle 1 km päässä jo rakennettuja kiinteistöjä, kiinteistöjä ei ole mahdollista käyttää siten, että mahdollisuudet turvalliseen, terveelliseen ja eri väestöryhmien kannalta tasapainoiseen elinympäristöön toteutuisivat MRL 39.2 §:n edellyttämällä tavalla. Erityisesti pöly-, meluvaikutukset ja räjäytystöiden turvallisuus. Virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyys. Em. vaatimukset eivät toteudu kaavaluonnoksessa. Vaatimusten tulee toteutua kaavassa kaivostoiminnasta ja sen rakentamisesta aiheutuvien melu, turvallisuuden ja pölyn vaikutusten osalta 1000 metrin etäisyydelle avolouhoksesta. Loma-asuntoalueen läheisyydessä olevat virkistysalueet eivät voi olla käytössä räjäytystöiden vuoksi.
- Hannukaisen kaivosalueen osayleiskaava (kaavaluonnos 2) lainmukaisuus. Kaivoksen kannalta yleiskaavoille asetettuja oikeudellisia vähimmäisvaatimuksia määrittää erityisesti 1) maakuntakaavan ohjausvaikutus, 2) yleiskaavan erityiset sisältövaatimukset ja 3) yleiskaavan kohtuullisuus maanomistajille ja muulle oikeudenhaltijalle.

Ympäristönsuojelulain (27.6.2014/527) 27.2 §:n 3-kohdan mukaan ympäristölupa tulee olla toimintaan, josta saattaa ympäristössä aiheutua eräistä naapuruussuhteista annetun lain (26/1920) 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua kohtuutonta rasitusta. Nyt esillä olevassa tapauksessa Hannukaisen kaivokselle toiminnalle on haettu ympäristölupaa, ja hankkeesta aiheutuu allekirjoittaneille kohtuutonta rasitusta mm. melun, tärinän, pölyn ym. johdosta. Kysymystä eräistä naapuruussuhteista annetun lain (13.2.1920/26) 17 §:n mukaisesta em. rasituksesta ei tosin ratkaista maankäyttö- ja rakennuslain mukaisella kaavalla, mutta mainittu seikasto tulee ottaa huomioon kaavan lainmukaisuutta arvioitaessa (ks. oikeusohje KHO 2006:24). Kaivosalueen lähellä oleva rakennuskanta saattaa lisäksi estää ympäristöluvan myöntämisen myös nyt esillä olevassa kaivoshankkeessa (Hallberg ym. 2016 s. 287).

- Mahdollisuudet turvalliseen, terveelliseen ja eri väestöryhmien kannalta tasapainoiseen elinympäristöön eivät toteudu Hannukaisen kaivosalueen osayleiskaavan yhteydessä siten kuin MRL 39 §:n 2 mom. 5-kohta edellyttää
- MRL:n mukaan yleiskaavaa laadittaessa on otettava huomioon mm. seuraavat edellytykset, joita on pidettävä laadittavan kaavan kannalta relevantteina:
 - o mahdollisuudet turvalliseen, terveelliseen, ja eri väestöryhmien kannalta tasapainoiseen elinympäristöön;
 - o virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyys
- Kunta on velvollinen laatimaan kaavan, jossa MRL 39.2§:n säännökset toteutuvat siltä osin kuin yleiskaavan ohjausvaikutus ja tarkkuus sitä edellyttävät

Vastine

Mielipiteen esittäjät ovat huolissaan tärkeästä, osayleiskaavan suunnittelua ohjaavasta lähtökohdasta: miten kaavan toteuttaminen on terveellistä ja turvallista. Tämän lähtökohdan saavuttaminen on edellytys osayleiskaavan hyväksyttävyydelle. Tämän varmistamiseksi on kaavaehdotukseen tehty useita muutoksia ja täsmennyksiä.

Osayleiskaavan sisältövaatimuksista määrätään MRL:n 39§:ssä. Sen mukaan:

"Yleiskaavaa laadittaessa on maakuntakaava otettava huomioon siten kuin siitä edellä säädetään.

Yleiskaavaa laadittaessa on otettava huomioon:

- 1) yhdyskuntarakenteen toimivuus, taloudellisuus ja ekologinen kestävyys;*
- 2) olemassa olevan yhdyskuntarakenteen hyväksikäyttö;*
- 3) asumisen tarpeet ja palveluiden saatavuus;*
- 4) mahdollisuudet liikenteen, erityisesti joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen, sekä energia-, vesi- ja jätehuollon tarkoituksenmukaiseen järjestämiseen ympäristön, luonnonvarojen ja talouden kannalta kestäväällä tavalla;*
- 5) mahdollisuudet turvalliseen, terveelliseen ja eri väestöryhmien kannalta tasapainoiseen elinympäristöön;*
- 6) kunnan elinkeinoelämän toimintaedellytykset;*
- 7) ympäristöhaittojen vähentäminen;*
- 8) rakennetun ympäristön, maiseman ja luonnonarvojen vaaliminen; sekä*
- 9) virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyys.*

Edellä 2 momentissa tarkoitetut seikat on selvitettävä ja otettava huomioon siinä määrin kuin laadittavan yleiskaavan ohjaustavoite ja tarkkuus sitä edellyttävät.

Yleiskaava ei saa aiheuttaa maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle kohtuutonta haittaa."

Vaikutusten selvittämisestä kaavaa laadittaessa säädetään MRL:n 9§:ssä. Sen mukaan:

"Kaavan tulee perustua kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin. Kaavan vaikutuksia selvitettäessä otetaan huomioon kaavan tehtävä ja tarkoitus.

Kaavaa laadittaessa on tarpeellisessa määrin selvitettävä suunnitelman ja tarkasteltavien vaihtoehtojen toteuttamisen ympäristövaikutukset, mukaan lukien yhdyskuntataloudelliset, sosiaaliset, kulttuuriset ja muut vaikutukset. Selvitykset on tehtävä koko siltä alueelta, jolla kaavalla voidaan arvioida olevan olennaisia vaikutuksia."

Osayleiskaavaa laadittaessa on kaikkia näitä vaatimuksia noudatettu:

- Kaavan mahdollistaman toiminnan ympäristövaikutuksia on arvioitu ensin YVA-lain mukaisessa menettelyssä ja sen jälkeen Natura-arvioinnissa, ympäristölupahakemuksen laatimisessa, kaivospiirihakemuksessa ja päätöksessä sekä kaavoituksen yhteydessä.
- Kaavan laatijan käytössä on ollut kaikki ympäristövaikutuksiin liittyvät tutkimukset ja arvioinnit.
- Suunnittelutyön yhteydessä on haitallisia ympäristövaikutuksia torjuttu suunnittelun keinoin. Näistä tärkein on suojavallin rakentaminen kaivoksen ja läheisen asutuksen välille.
- Kun kaivoksen toteuttamisen suunnitelmia on muutettu, on laadittu uudet vaikutusarviot melun ja pölyn leviämiseksi.
- Suunnittelun yhteydessä on selvitetty kaivosturvallisuuden asettamia vaatimuksia laatimalla erityinen turvallisuus selvitys.

Osayleiskaavaehdotuksessa on muutettu kaavaluonnoksessa olleita kaivosalueen kaavamääräyksiä ottaen huomioon tehdyt vaikutusten arvioinnit. Nämä muutokset ovat:

- Kaivostoiminnan suoja-alueen määrittäminen kaivosalueen eteläosaan (ek-ev). Määräyksen mukaan: "Alueelle rakennettavan suojavallin tulee torjua kaivostoiminnan melua ja pölyä niin, että asuin- ja loma-asuntojen alueille eivät säädösten mukaiset ohjeet ylity.

- ek-ev alueen sisään on merkitty suojavalli (suv). Määräyksen mukaan " Suojavalli on rakennettava ennen kaivoksen tuotannon aloittamista. Toteuttamisvastuu on kaivosyhtiöllä."
- Eteläinen, Hannukaisen avolouhos on merkitty ek-2 alueeksi, jolla on määräys "Kaivostuotannon alue, jolla ympäristö asettaa toiminnalle erityisiä vaatimuksia"

Nämä määräykset tulee huomioida ympäristöluvan ja kaivosturvallisuusluvan käsittelyn yhteydessä.

Vaikutusarviointien mukaan kaivoksen rakentamisesta ja käytöstä ei aiheudu lähiseudun asutukselle ja loma-asutukselle ympäristönormien mukaisten ohje- tai raja-arvojen ylittäviä vaikutuksia. Kaavalla ei kaivospiirin ulkopuolella estetä maanomistajia käyttämästä omistamaansa maata kuten he nytkin alueitaan käyttävät. Tämän selkiinnyttämiseksi on Kaivosalueen (EK) ja Ylläksen tien välisellä alueella olevien rakennettujen kiinteistöjen kaavamääräystä muutettu luonnoksesta. Ehdotuksessa on näille kiinteistölle annettu määräys: AT-2 – kyläalue: "Alueella olevia nykyisiä rakennuksia voidaan korjata ja vähäisissä määrin laajentaa. Toimitila- ja talusrakennusten rakentaminen on sallittua kunnan MRL 137a§:n mukaisesti hyväksymän suunnitelman mukaisesti." Näin osayleiskaava ei ole maanomistajille kohtuuton.

3. OSAYLEISKAAVAN SUHDE VALTAKUNNALLISIIN ALUEIDENKÄYTTÖTAVOITTEISIIN JA MAAKUNTAKAAVAAN

Palaute

- Kaavan suhde valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin (VAT)
- Yksi keskeinen VAT tavoite 4.3. Eheytyvä yhdyskuntarakenne ja elinympäristön laatu. Erityistavoitteen mukaan: "Alueiden käytössä on ehkäistävä melusta, tärinästä ja ilman epäpuhtauksista aiheutuvaa haittaa ja pyrittävä vähentämään jo olemassa olevia haittoja." Erityistavoite tulee toteuttaa yleiskaavassa ja erityistavoitteen toteuttamisesta tulee huolehtia mm. ELY-keskus ja sen virkamiehet edellä selostetun viranomaisvaikutuksen kautta, mikä ei toteudu kaavaluonnos 2:ssa.
- Ristiriita maakuntakaavan kanssa, mm. kaivosalueiden koko sekä matkailu-, virkistys- ja luontoarvojen huomioiminen.
- Osayleiskaavan tavoitteiden ristiriitaisuus, mahdottomuus.
- Nykyistä kaavaa sei saa muuttaa.
- vrt. Talvivaara!
- Yleiskaavoille asetettuja oikeudellisia vähimmäisvaatimuksia määrittää erityisesti 1) maakuntakaavan ohjausvaikutus, 2) yleiskaavan erityiset sisältövaatimukset ja 3) yleiskaavan kohtuullisuus maanomistajalle tai muulle oikeudenhaltijalle. Em. otettava huomioon yleiskaavaa laadittaessa.
- Maakuntakaavan aluekohtaisten määräysten tulkinnanvaraisuus huomioiden, EK-alueelle suunnitellusta toiminnasta aiheutuvat vaikutukset sekä lähiympäristössä jo olevan asutuksen läheisyys ja muut aluevaraukset, maakuntakaava ei ole ollut riittävästi ohjeena osayleiskaavaa laadittaessa siten kuin MRL edellyttää eikä osayleiskaava tältä osin myöskään perustu MRL 9§:n mukaisesti riittäviin selvityksiin.
- Maakuntakaavan ohjausvaikutus. Kun otetaan huomioon maakuntakaavan aluekohtaisten määräysten tulkinnanvaraisuus, kysymyksessä olevalle EK-alueelle suunnitellusta toiminnasta aiheutuvat vaikutukset ja lähiympäristössä jo olevan asutuksen läheisyys ja maakuntakaavan aluevaraus merkinnällä V, maakuntakaava ei ole ollut riittävästi ohjeena yleiskaavaa laadittaessa siten kuin MRL:n 32 §:n 1 mom. säädetään eikä osayleiskaava myöskään perustu MRL 9§:n mukaisesti riittäviin selvityksiin.
- Maakuntakaava ei ole ollut ohjeena Hannukaisen kaivosalueen osayleiskaavaa laadittaessa siten kuin MRL 39.1§ ja 32§ edellyttävät. Kaavaluonnos ei täytä MRL:n vaatimuksia.8

Vastine

- Osayleiskaavaa laadittaessa lähtökohtana on voimassa olevat, vuonna 2008 hallituksen hyväksymät Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet.
- Kaavan suhdetta valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin on käsitelty osayleiskaavan selostuksessa ja selostusta on täydennetty kaavaehdotusvaiheessa.
- Maakuntakaava on yleispiirteinen koko maakunnan kattava suunnitelma. Maakuntakaava Lapissa laatii Lapin liitto. Maakuntakaavassa osoitettavia aluevarauksia voidaan tämentää ja tarkentaa tarkemmassa kaavoituksessa, kuten yleiskaavoituksessa.
- Laadittava osayleiskaava on maakuntakaavan mukainen ja noudattaa maakuntakaavan tavoitteita. Osayleiskaavassa on kaivosalue merkittävästi pienempi kuin voimassaolevassa maakuntakaavassa. Kaivoalue ei ulotu Muonion kunnan alueelle eikä Rautuvaaran nykyisten kaivoalueiden itä- ja eteläpuolelle. Kaivosalue on pienempi myös Rautuvaaran ja Äkäsjoen välisellä alueella. Lapin maakuntaliitolta on pyydetty ja saatu lausunnot kaavasta. Nämä kaivosalueen pienennykset ovat seurausta hankkeen ympäristövaikutusten arvioinnista ja sen yhteydessä tehdystä hankesuunnittelusta.
- Toisesta osayleiskaavaluonnoksesta antamassa lausunnossaan Lapin liitto on todennut seuraavaa: "Kaavaselostuksessa on hyvin tuotu esille maakuntakaavatilanne ja arvioitu vaikutuksia maakuntakaavaan." Ja, että: "Hannukaisen kaivosalueen osayleiskaavaluonnos toteuttaa maakunnan suunnittelun sekä Tunturi-Lapin maakuntakaavan tavoitteita."
- Laissa ei ole määritelty etäisyyttä, jolle vaikutukset saavat ulottua vaan Valtioneuvosto on antanut ohjearvot mm. melun osalta siitä, minkä arvon ylittäviä melutasoja ei saa ulottua asutukseen tai loma-asutukseen. Avolouhoksen ja asutuksen väliin rakennetaan suojavalli, joka torjuu melua ja pölyä. Melun ohjearvot on annettu erikseen päivä- ja yöajalle. Siksi kaivos voi monelta osin toimia vain päiväaikana.

4. OSAYLEISKAAVAN SUHDE VOIMASSA OLEVAAN YLLÄKSEN OSAYLEISKAAVAAN JA VOIMASSA OLEVIIN RANTA-ASEMAKAAVOIHIN

Palaute

- Kaivosalueen osayleiskaava ja Hannukaisen ranta-asemakaava ovat ristiriidassa. Osayleiskaava ei huomioi ranta-asemakaavan ympäristötekijöitä eikä virkistysalueita koskevia varauksia. Osayleiskaava tekee tyhjäksi Hannukaisen ranta-asemakaavan lainvas-
taisella tavalla siltä osin kuin se ei kuulu osayleiskaavan kaava-alueeseen.
- Osayleiskaava tekee tyhjäksi Ylläksen osayleiskaavan virkistys- ja viheralueita.

Vastine

Hannukaisen ranta-asemakaavan alue ei kuulu osayleiskaavaehdotuksen alueeseen. Ensimmäisessä osayleiskaavaluonnoksessa esitettiin sen alueen maankäytön muutosta kaivostoiminnan tukialueeksi. Tästä on luovuttu, kun kaivostoiminnat on suunniteltu uudelleen. Siten ranta-ase-
makaavan ei esitetä muutosta.

Osayleiskaavan suunnittelussa on lähtökohtana ollut se, että kaava voidaan toteuttaa ilman, että sen läheisille loma-asuntoalueille, virkistysalueille tai asuinalueille aiheutuu kohtuutonta haittaa. Kaavan vaikutusten arviointi osoittaa, että kaava voidaan toteuttaa niin, että valtioneuvoston melulle ja pölylle asettamia ohje- ja raja-arvoja ei ylitetä.

Osayleiskaavaehdotuksessa on muutettu kaavaluonnoksessa olleita kaivosalueen kaavamääräyk-
siä ottaen huomioon tehdyt vaikutusten arvioinnit. Nämä muutokset ovat:

- Kaivostoiminnan suoja-alueen määrääminen kaivosalueen eteläosaan (ek-ev). Määräyk-
sen mukaan: "Alueelle rakennettavan suojavallin tulee torjua kaivostoiminnan melua ja
pölyä niin, että asuin- ja loma-asuntojen alueille eivät säädösten mukaiset ohjearvot
ylity.

- ek-ev alueen sisään on merkitty suojavalli (suv). Määräyksen mukaan " Suojavalli on rakennettava ennen kaivoksen tuotannon aloittamista. Toteuttamisvastuu on kaivosyhtiöllä."
- Eteläinen, Hannukaisen avolouhos on merkitty ek-2 alueeksi, jolla on määräys "Kaivostoiminnan alue, jolla ympäristö asettaa toiminnalle erityisiä vaatimuksia"

Nämä määräykset tulee huomioida ympäristöluvan ja kaivosturvallisuusluvan käsittelyn yhteydessä. Ympäristöluvalla ja kaivosturvallisuusluvalla varmistetaan, että ohjearvoja noudatetaan. Niiden määräyksissä otetaan huomioon hankkeen ympäristön maankäyttö.

Osayleiskaavalla ei kumota Ylläksen osayleiskaavan virkistysalueita lainkaan. Osayleiskaavalla muutetaan Ylläksen osayleiskaavaa niin, että sen maa- ja metsätalousvaltaiselle alueelle, jossa on kaivostoiminnan tutkimusalueen määräys, määritellään kaivospiirin mukaiset kaivosalueet. Ylläksen nykyisen osayleiskaavan mukaan kaivoksille tulee laatia asemakaava. Osayleiskaavaehdotus on perusta kaivosteollisuusalueen asemakaavalle, joka on saman aikaisesti käsittelyssä.

5. KAAVOITETTAVAN ALUEEN KOKO, HANKEALUEEN KOKO JA LAAJUUS

Palaute

- Miksi alue ulottuu Niesalompoloon?
- Kaivoskaava-alue ylimitoitettu
- Kaivos Euroopan suurimpia avolouhoksia

Vastine

Osayleiskaavan alue määräytyy sille asetetuista tavoitteista. Suunnittelualueen kannalta tärkeimmät tavoitteet ovat kaivoksen ja sen läheisen maankäytön yhteensovittaminen kestäväällä tavalla ja maakuntakaavan toteuttaminen.

Osayleiskaavoitettavaan alueeseen on otettu alueita laajemmin, koska kaavalla on pyritty suunnittelemaan ja osoittamaan niitä asioita, joihin muut kaivoshankkeeseen liittyvät lupaprosessit eivät ottaisi kantaa. Osayleiskaavassa on huomioitu mm. maakuntakaavan tavoite ratayhteydestä Kolarista Ylläsjärvelle. Lisäksi osayleiskaava on laadittu yhtenä kokonaisuutena siten, että kaikki kaivostoiminnot voivat olla samalla kaava-alueella ja että laadittava Hannukaisen kaivosalueen osayleiskaava liittyy saumattomasti voimassa oleviin Ylläksen osayleiskaavan muutokseen ja Tornion-Muonionjoen osayleiskaavaan.

Kaivosalue on määritelty TUKESin kaivospiiripäätöksen mukaisesti.

Hannukaisen kaivoshanke on suuri, mutta ei suurin Suomessa suunniteltu tai toteutettu kaivos:

KAIVOS	VUOSILOUHINTA (mt)		LOUHOXEN KOKO (m)			NYKYINEN/ SUUNNITELTU KOKO
	Malmi	Kokonaan	Pituus	Leveys	Syvyys	
BOLIDEN AITIK	36		3000	1000	450	Nykyinen (Laajentaa)
TERRAFAME	14,2	45	3500	400-1200	450	Suunniteltu
YARA SIILIN- JÄRVI	13,5	29	3000	750	250	Nykyinen (Laajentaa)
BOLIDEN KE- VITSA	7,7	39,6	1250	1000	515	Suunniteltu
NORDKALK IHA- LAINEN		2,1	1500	700	165	Nykyinen (Laajentaa)
BOLIDEN AITIK SALMIJÄRVI	(Aitik)		1000	800	270	Suunniteltu
HANNUKAINEN	6	20-37	2500	500-1500	250	Suunniteltu
KUERVITIKKO	(Han- nuk)		1200	600	140	Suunniteltu

Hannukaisen kaivospiiri on 2931 ha. Tämä on noin puolet pinta-alaltaan Suomen suurimman kaivoksen, Terrafamen nykyisestä alueesta.

6. SELVITYSTEN PUUTTEELLI SUUS, SELVITYSTEN KESKENERÄISYYS, LUPAPROSESSIN KESKENERÄISYYS

Palaute

- Kaavan kommentointi on vaikeaa monien selvitysten ollessa vielä kesken. Natura-arviointi on kesken
- Ristiriitaisuudet YVA:n ja kaavan välillä
- Ristiriitaisuudet kaavoitukseen ja kaivoshankkeeseen liittyvässä tiedotuksessa
- Kaikki kaivoksen aiheuttamat vaikutukset eivät ole vielä tiedossa, selvitykset ovat puutteellisia ja osin kokonaan tekemättä.
 - o Matkailulle aiheutuvia primäärihaittoja ja sekundäärihaittoja ei riittävästi selvitetty (ks. kohta 10)
 - o Ympäristövaikutuksia ei ole selvitetty riittävästi
 - o Ilmatoriskiselvitys puuttuu (nykyilmasto ja ilmastonmuutos)
 - o Riskikartoitus eri visioille
- Kaava ja hanke ovat heikosti valmisteltu, puutteelliset tiedot, huonosti selvitetty, virheellisiä tietoja, vaikea hahmottaa todellisia vaikutuksia.
- Ympäristöluvassa on 119 korjattavaa kohtaa.
- Kaivokseen liittyvät muut luvitusprosessit, kuten kaivospiiri, kaivoslupa ja ympäristölupa, ovat kesken. Kaivokselle ei ole tarvittavia lupia, eikä niitä tulla saamaan. Kaava laitettu vireille, vaikka lupaprosessit ovat kesken eikä ole varmoja tietoja hankkeesta ja sen toteuttajasta, rahoituksesta.
- Kaava ei täytä MRL 39§:n määräyksiä. Kaava ei perustu riittäviin tutkimuksiin ja selvityksiin (MRL 9 §).
- YVA todettu erittäin puutteelliseksi ja osin lainvastaiseksi. Kaavaa viedään eteenpäin, vaikka YVA todettu puutteelliseksi.
- Kaavasta ei ole terveydensuojeluviranomaisen (ympäristöterveydenhuolto) lausuntoa, arviot perustuvat konsulttiyhtiön kaivosmyönteisin ja johdatteleviin selvityksiin
- YVA:ssa tai muuten ei ole esitetty, miten kaivostoiminnasta aiheutuvat melu, turvallisuus ja pöly vaikuttavat 1000 metrin etäisyydelle avolouhoksesta.
- Kaavoituksessa on käytettävä uusimpaan tietoon perustuvia, ympäristöluvan myöntämisen perusteena olleita selvityksiä.

- Kaavaluonnos 2 ei perustu asianmukaisiin ja riittäviin tutkimuksiin ja selvityksiin.
- Selvityksiä pyydetty vain yhdeltä konsulttifirmalta eikä useammalta puolueettomalta taholta. Riippumattomia tutkimuksia kaivoksen vaikutuksista? Nyt asioita selvittää yhtiön palkkaama konsultti. Laskelmat olisi tarkastettava puolueettomalla toimijalla.
- Kaavan vaikutuksia ei ole selvitetty koko siltä alueelta, jolla kaavalla voidaan arvioida olevan vaikutuksia.
- Kaavoittaja lähtee virheellisesti siitä, että avolouhostoiminnalla ei olisi sanottavia vaikutuksia 400-1000 metrin päässä.
- Kaivokseen liittyvillä intresseillä ei ole erityisasemaa kaavoituksessa.
- Suunniteltu toiminta ei ole mahdollista, koska kaivostoiminnan lähellä (alle 1 km etäisyydellä kaivosalueesta) jo olevia rakennettuja kiinteistöjä ei ole mahdollista käyttää siten, että mahdollisuudet turvalliseen, terveelliseen ja eri väestöryhmien kannalta tasapainoiseen elinympäristöön toteutuisivat MRL 39.2 §:n edellyttämällä tavalla.

Vastine

Useita ympäristövaikutusten selvityksiä ja mallinnuksia on täydennetty kaavaluonnoksen käsitteilyn jälkeen.

Kaavaprosessin kuuluu, että selvityksiä täydennetään kaavaprosessin edetessä ja suunnitelmien tarkentuessa. Kaavassa osallisilla on mahdollisuus osallistua ja antaa palautetta jo kaavan aloitus- ja valmisteluvaiheessa. Aineistoja täydennetään suunnitelmien tarkentuessa ja myös kaavasta ja eri lupaprosesseista saatavien palautteiden (lausunnot, mielipiteet) perusteella.

Kaavaprosessista on tiedotettu siten kuin maakäyttö- ja rakennuslaki sekä –asetus edellyttävät. Kaavan vuorovaikutusta on käsitelty tarkemmin kohdassa 7.

Vaikutusten arviointia täydennetään kaavaprosessissa. Samanaikaisesti vireillä olevat ja valmistuvat muiden lupaprosessien selvitys- ja vaikutusarviointien materiaalia hyödynnetään kaavassa. Ristiriitaisuudet tarkistetaan ja korjataan ajantasalle.

Ympäristölupahakemuksen täydennyksiä on toimitettu ympäristölupaa käsittelevälle viranomaiselle, Pohjois-Suomen aluehallintovirastolle. Ympäristöluvasta on kuulutettu 15.5. – 29.6.2017. Koelouhinta toteutettiin syksyllä ja louhitusta malmista on tehty koerikastus. Sen tulokset toimitetaan AVI:lle lähiaikoina. Tulokset antavat lisätietoa varsinkin vesistövaikutuksiin.

YVA-menettely on päättynyt yhteysviranomaisen antamaan lausuntoon 24.1.2014.

Natura-arviointi on laadittu YVA:aan liittyen ja se on jätetty ELY-keskukselle 7.5.2014. ELY keskus pyysi arvioniitiin täydennyksiä 15.9.2015 ja antoi 19.6.2017 lausuntonsa arvioinnista. Lausunnon mukaan arviointi on riittävä.

Turvatekniikan keskus TUKES päätti kaivospiirin määräämisestä 18.9.2017.

Kaavojen laadinnasta vastaa Kolarin kunta ja Kolarin kunnanvaltuusto päättää niiden hyväksymisestä. Kaavoja laaditaan kunnan ja muiden viranomaisten, kuten ELY:n ohjauksessa. Selvityksiä ovat laatineet useat eri tahot ja eri konsulttiyritykset. Konsultin velvollisuutena on toimia puolueettomana asiantuntijana. Selvityksiä ovat tehneet mm. VTT, Ramboll, Pöyry, Ahma, SRK, Pelleron Taloudellinen tutkimuslaitos, Sweco, Gaia.

Vaikutukset on arvioitu kaava-aluetta laajemmalla. Melu- ja pölyselvityksissä sekä turvallisuusselvityksissä ja vaikutusten arvioinnissa on huomioitu myös kaava-alueen ulkopuolella oleva asutus. Maisemavaikutuksia on arvioitu yli 10 km etäisyydelle ja vaikutuksia Natura-suojeluun aina Muonionjokeen ja Niesaselkään saakka.

Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset on tutkittu tarkemmin YVA-prosessissa. Kaavaselostuksessa on kuvattu lyhyesti YVA:ssa tutkitut vaihtoehdot ja niiden vaikutukset. Kaavaselostuksessa on

tarkemmin kaavaprosessin aikana syntyneet vaihtoehdot (kaavaluonnokset) sekä niiden vaikutukset.

Selvityksiä on täydennetty kaavaprosessin aikana. Kaava pohjautuu sen hetkisiin viimeisimpiin selvityksiin, jotka ovat myös kaava-asiakirjojen liitteenä. Kaavaselostusta ja sen liitteitä päivitetään kaavaehdotusvaiheessa.

Vaikutuksia aluetalouteen ja matkailuun on täydennetty ja näiden tutkimusten tuloksia käsitelty kaavaselostuksessa.

Ilmastonmuutoksen vaikutuksia kaivostoiminnan vesien hallintaan on käsitelty ympäristölupahakemuksessa.

Normaali käytäntö Suomessa on se, että kaavoitus ohjaa ympäristö- ja rakennuslupia. Osayleiskaavan laatimista on ohjannut erityisesti Tunturi-Lapin Maakuntakaava.

7. OSALLISTUMINEN, VUOROVAIKUTUS JA HANKKEEN AIKATAULU

Palaute

- Kaavan kommentointi vaikeaa monien selvitysten ollessa vielä kesken. Miten voi ottaa kantaa puutteellisen tiedon ja lyhyen kuulemisaajan puitteissa? Kuulemisaika on liian lyhyt suhteessa asian laajuuteen ja merkittävyyteen.
- Ristiriitaisuuksia YVA vs. kaava sekä kaavoitukseen ja kaivoshankkeeseen liittyvässä tiedotuksessa
- Mielipiteiden vaikutus päätöksiin on epäselvä, vaikka mahdollisuus mielipiteeseen annetaan. Paikallisten mielipiteen huomioiminen? Asukkaille ja loma-asukkaille mahdollisuus täydentää asiakirjoja.
- Osallisille tiedottaminen. Liian vähän keskustelua ja infoa kaivosyhtiön puolelta
- Prosessin aikatauluun harkintaa, hanketta viety eteenpäin liian nopealla aikataululla
- Paikallisten yrittäjien ja asukkaiden huoleen ei ole vastattu esim. yleisötilaisuudessa.
- Avoin, vuorovaikutteinen ja läpinäkyvä suunnittelu puuttuu.

Vastine

Maankäyttö- ja rakennuslain mukaiseen kaavaprosessiin kuuluu, että osalliset voivat ottaa kantaa kaavaan ja sen aineistoihin jo valmisteluvaiheessa.

Kaava on tullut vireille vuonna 2011. Osayleiskaavan luonnos oli ensimmäisen kerran nähtävillä 2013 ja toisen kerran 2017. Eli osallisilla on mahdollisuus osallistua kaavan valmisteluun. Kaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelma on ollut nähtävillä kaavan vireilletulosta asti. Ensimmäisen kaavaluonnoksen aineisto on ollut nähtävillä ja osallisten tutustuttavissa nähtävilläolon alkamisesta asti, vaikka ns. varsinainen kuulemisaika oli päättynyt aiemmin. Osallisilla on ollut kuitenkin mahdollisuus tutustua aineistoihin koko ajan. Kaavaprosessin aikataulua ei voida edellä todetun perusteella pitää kovin kiireellisenä.

Kaavasta on tiedotettu siten kuin maankäyttö- ja rakennuslaki edellyttävät sekä myös hieman laajemmin. Kaavan nähtävillä oloista on julkaistu Pohjola Sanomissa, Lapin Kansassa ja Luoteis-Lappi lehden kunta tiedottaa palstalla sekä kunnan www-sivuilla ja kunnan virallisten kuulutusten ilmoitustaululla.

Kaava-aineistot ovat olleet nähtävillä Kolarin kunnan nettisivuilla ja Kolarin kunnantalolla kaavan vireilletulosta lähtien. Kaavasta on järjestetty useita tiedotus- ja/tai yleisötilaisuuksia. Lisäksi kunnassa järjestettiin vuonna 2017 vuorovaikutustilaisuudet kaivoshankkeeseen liittyen. Vuorovaikutustilaisuuksissa käytiin kaivoksen suunnitelmia ja keskeisiä vaikutuksia läpi teemoittain.

Kaavan käsittelystä ja tiedottamisesta vastaa kunta. Kaivosyhtiö on vastannut hankkeen suunnittelusta, selvityksistä, YVA:n ja Natura-arvioinnin laatimisesta sekä kaivoslain ja ympäristösuojelulain mukaisista hakemuksista. Kunta ja yhtiö ovat sopineet, että yhtiö vastaa myös kaavan laatimisen kustannuksista. Yhtiö ja kunta tulevat tekemään kaavan toteuttamiseen liittyviä sopimuksia.

Kaavasta annetut palautteet on otettu huomioon kaavaa laadittaessa. Mielenpitoisiin on laadittu vastineet jo ensimmäisestä kaavaluonnoksesta. Vastineissa on todettu, miten ne on huomioitu kaavan laadinnassa. Mielenpiteiden perusteella kaavaratkaisuja on muutettu sekä selvityksiä ja vaikutusten arviointeja täydennetty. Paikallisilla asukkailla ja loma-asukkailla on ollut mahdollisuus esittää, miten asiakirjoja on tarpeen täydentää.

Kaavaprosessiin luonteeseen kuuluu avoin tiedottaminen ja avoin suunnittelu, jonka vuoksi aineistot ovat olleet osin keskeneräisiä ja täydentyvät sekä tarkentuvat prosessin edetessä. Avoin suunnittelun vuoksi myös eri lupaprosessit ovat käynnissä samanaikaisesti kaavan kanssa.

8. SOSIAALISET VAIKUTUKSET

Palaute

- Sosiaalisten vaikutusten arviointi on puutteellinen.

Vastine

Ympäristövaikutusten arviointiprosessissa (YVA) on tehty sosiaalisten vaikutusten arviointi. Kaavan sosiaalisten vaikutusten arviointi pohjautuu pitkälti tähän. Lisää aineistoa sosiaalisten vaikutusten arviointiin ovat antaneet kaavaluonnoksista ja lupahakemuksista toteutetut kuulemiset sekä kevään 2017 kunnallisvaalit. Kunnallisvaaleissa kaivosteema oli Kolarissa voimakkaasti esillä. Kansalaisten mielipiteet kaivoshankkeeseen tuli melko selkeästi esille vaalien tuloksessa. Vaikutusten arviointia on täydennetty myös kunnan käynnistämällä erillisselvityksillä kaivoksen ja matkailun yhteensovittamisesta, aluetalousvaikutuksista. Lisäksi maankäyttöstrategian laadinnan yhteydessä on tehty kysely ja haastattelututkimus. Em. selvitykset on huomioitu myös kaavan vaikutusten arvioinnissa.

Yhteiskunnallista ja sosiaalista toimilupaa on käsitelty kohdassa 1.

9. IMAGOVAIKUTUKSET

Palaute

- Ylläksen vetovoimaisuus alkuperäisissä kylissä (Äkäslompolo, Ylläsjärvi, Hannukainen), puhdas luonto, hiljaisuus, lumi, revontulet.
- Kaivoksen sijainti Ylläksen vapaa-ajan keskuksen ja Kansallispuiston vieressä
- Imagohaittoja on syntynyt jo nyt

Vastine

Kaivostoiminnan imago eli mielikuva kaivoksista on heikentynyt kansalaisten keskuudessa. Heikentyminen on liittynyt kaivoksissa tapahtuneisiin onnettomuuksiin, jotka ovat saaneet merkittävän huomion julkisuudessa. Kaivostoiminnan myönteinen imago on taas liittynyt niiden työllistävään ja Suomen sekä kaivospaikkakunnan kansantalouden kasvattavaan vaikutukseen. Kolarin kunta on perinteinen kaivospaikkakunta. Siellä kaivokset ovat tuoneet työtä ja toimeentuloa. Hyödyt on koettu haittoja suuremmiksi.

Hannukaisen kaivoksen suunnittelun aikana kielteiset kokemukset kaivoksista ovat nousseet julkisuuteen. Ympäristöonnettomuuksien lisäksi kielteistä julkisuutta ja epävarmuutta kaivoksien tulevaisuudesta ovat tuoneet kaivosyhtiöiden taloudelliset vaikutukset ja konkurssit. Tapahtuneet ongelmat kaivostoiminnassa ovat johtaneet siihen, että kansalaiset seuraavat entistä kriittisemmin kaivosten suunnittelua ja lupien käsittelyä. Siksi suunnittelussa ja päätöksenteossa on entistä herkemmin reagoitu niihin riskeihin, joita kaivos aiheuttaa ja suunnittelun sekä vaikutusten arvioinnin keinoin pyritty pienentämään riskejä.

Huono imago voi korjaantua vain hyvän käytännön kautta. Jo nyt syntyneisiin imagohaittoihin voivat paikalliset asukkaat, yrittäjät ja muut toimijat vaikuttavat itse hyvin paljon.

Osayleiskaavaa laadittaessa on imago haasteeseen vastattu:

- tunnistamalla kaivoksen aiheuttamat riskit ja vaikutukset
- etsimällä ratkaisuja näiden riskien ja haittavaikutusten minimoimiseen
- tunnistamalla lähiseudun maankäytön herkkyyys kaivoksen vaikutuksille.
- sovittamalla yhteen kaivos ympäröivään maankäyttöön
- arvioimalla vaikutuksia niin, että kaivoksen aiheuttama riskialue olisi oikein rajattu.

Esimerkiksi kaivoksen maisemavaikutuksia on tarkkaan arvioitu kesällä ja talvella. Näin on voitu osoittaa ne alueet ja kohdat, joissa maisema muuttuu. Kansallispuiston osalta johtopäätöksenä on se, että kaivostoiminnan maisemavaikutus on merkityksellinen.

Suomessa on kaivostoimintaa muuallakin, ja se on pystynyt toimimaan yhdessä matkailun tai muiden toimintojen kanssa.

Vaikutukset matkailuun ja virkistykseen, ks. kohta 10

Vaikutukset maisemaan, ks. kohta 11

10. VAIKUTUKSET MATKAILUUN JA VIRKISTYKSEEN

Palaute

- Kaivosalueen sijainti keskellä matkailualueella on huono. Luontomatkailu ja kaivostoiminta eikä luontomatkailu ja avolouhos eivät sovi yhteen. Kansainvälinen turismi perustuu puhtaaseen luontoon, luonnonilmiöiden ainutlaatuisuuteen, luonnon hiljaisuuteen, rauhaan.
- Lapin ja alueen imago: puhdas luonto, puhdas erämaaluonto, puhdas Lappi, luonnon rauha, revontulet, hiljaisuus, lumi.
- Retkeilijöitä ovat lumikenkäilijät, patikoijat, vapaalaskijat, kelkkailijat, hiihtäjät, melojat, pyöräilijät. Maisemavaikutukset vaikuttavat myös matkailuun.
- Matkailu on kasvava elinkeino, erityisesti Ylläksellä. Kaikkea matkailuun kehittämiseksi ei ole edes vielä tehty, esim. kesämatkailun kehittäminen. Matkailun kehittämisen potentiaali olisi nykyistä suurempi.
- Hiljaisuusmatkailu on uusi trendi.
- Matkailuinvestoinnit ovat jäissä toistaiseksi, vaikutukset yritystoiminnan kehittämiseen "kaivosuhan" alla.
- Vaikutukset matkailuelinkeinoon, matkailualan työpaikkojen menetys. Matkustajamäärien lasku tulee vaikuttamaan Kittilän kentän käyttäjämääriin.
- Huomioitava jo nykyiset tiedot ja kokemukset kaivoksen ja matkailun yhteensovittamisesta.
- Hannukaisen alue on retkeilykohde.
- Kaivos on liian lähellä Luosua.
- Kaivoksen elinkaari on lyhyt verrattuna matkailutoimintaan.
- Matkailulle aiheutuvia primäärihaittoja ja sekundäärihaittoja ei riittävästi selvitetty
- Pöly-, melu- ja muut ympäristöhaitat niin suuria, että, että Ylläksen alueen ja Pallas-Ylästunturin nykyinen vapaa-ajankäyttö tulee häiriintymään ja vähenemään, josta seuraa vaikutuksia myös Kolarin kunnan työllisyystilanteelle.

Vastine

Osayleiskaavaselostuksessa on kerrottu, miten ja missä Ylläksen alueen matkailija voi kokea kaivoksen. Tärkein havaintopaikka matkailijan kannalta on Rautuvaaran rikastamo sekä Hannukaisen kylän kohta Ylläksentien varressa.

Maisemavaikutuksista on koottu oma raportti osayleiskaavan liitteenä.

Kunnan toimesta on toteutettu selvitys matkailun ja kaivostoiminnan yhteensovittamisesta sekä aluetalousselvitys. Sen lisäksi ovat Pellervon taloudellinen tutkimuslaitos PTT ja Suomen Ympäristökeskus laatineet tutkimuksen kaivostoiminnan taloudellisten hyötyjen ja ympäristöhaittojen rahanmääräisestä arvottamisesta (PTT 247). Näitä tutkimuksia on referoitu kaavaselostuksessa.

Kaivostoiminta edellyttää Rautuvaaraan ja myös Kolariin johtavan junaradan parantamista. Kaivostoiminnan myötä radan sähköistämiseksi on huomattavasti paremmat edellytykset. Lapin matkailu ja Ylläksen alue hyötyisi Kolarin radan sähköistämisestä.

Matkailun lisäksi alueella on kehitettävissä myös muita elinkeinoja.

11. VAIKUTUKSET MAISEMAAN

Palaute

- Maiseman pilaantuminen Kuerilta ja Ylläkseltä katsoen
- Vaikutukset kaukomaisemaan: kaivoksen valot
- Valohaitta, jota lumi tehostaa. Avolouhoksen valot ovat päällä myös öisin.
- Vaikutukset lähimaisemaan
- Suojavallin maisemavaikutus, vaikutus matkailijaan.
- Kuljettimen maisemavaikutus
- Maiseman pilaantuminen pölylaskeuman muodossa.
- Avolouhosten ja sivukivikasojen näkyminen lähelle ja kauas.

Vastine

Maisemaselvitystä ja maisemavaikutusten arviointia on täydennetty ja maisemavaikutuksista tehdyt tutkimukset on koottu yhteen raporttiin. Havaintokuva-aineistoa on täydennetty ja päivitetty. Kaava-aineistoihin on lisätty tarkempia tietoja suunnitelluista kuljettimesta ja suojavallista. Kaavaselostukseen on lisätty ja täydennetty arvio suojavallin ja kuljettimen maisemavaikutuksia. Maisemavaikutusten arvioinnin yhteydessä on esitetty periaatteet suojavallin maisemoimiseksi mm. vallin muotoilulla, vaikka osayleiskaavalla ei sinänsä voida ottaa kantaa vallin tarkemaan muotoon.

Maisemavaikutusten arvioinnissa on analysoitu ne alueet ja kohdat, joista kaivostoiminnan voi nähdä. Vaikutusta on kuvattu kartoin, havainnekuvin ja asiantuntijan kuvauksin. Eri alueiden herkkyys maiseman muutokselle ja muutoksen voimakkuus on arvioitu. Näin on voitu tehdä arvio muutoksen merkittävyydestä. Arviointi on koottu kaavaselostuksen lukuun 7.3 Maisemavaikutukset.

12. VAIKUTUKSET LUONTOON JA LUONNONYMPÄRISTÖÖN

Palaute

- Vaikutukset luontoon. Lapin luonto on puhdasta ja puhdasta luontoa ei kaivostoiminnan myötä enää ole. Luontoarvojen menetys.
- Pallas-Ylläs kansallispuisto, Natura-alue.
- Vaikutukset kaloihin
 - o Vaikutukset lohiin. Tornion-Muonionjoki on merkittävä lohijoki
 - o Vaikutukset meritaimeneen. Äkäsjoki on meritaimenen kutujoki
 - o Vaikutukset kalojen lisääntymiseen.
 - o Kuinka paljon jokien kalasto kestää saasteita?
- Kaivoksen purkuvesien vaikutus Muonionjokeen, lohijokeen
- Vaikutukset marjoihin ja sieniin ja sitä myöten marjastukseen ja sienestykseen. Välilliset ja suorat vaikutukset.
- Pakasaivon tuhoutuminen.
- Sotkavuoman ja EK-, EKT-alueiden läheisyys
- Kuerjoen ja Äkäsjoen lohipoikastuotannon vaarantuminen
- Muonionjoen maineen tuhoutuminen hyvänä ja turvallisena lohijokena. Seuraukset koko Tornion-Muonionjoen pituudelle.
- Äkäsjoen ja Muonionjoen merkitystä taimenen ja lohen kutujokina on aliarvioitu selvityksissä käyttämällä monta vuotta vanhoja selvityksiä kalakannoista.

Vastine

Vaikutuksia kalastoon on käsitelty YVA:ssa, Natura-arvioinnissa ja tarkemmin ympäristöluvassa. Keskeiset vaikutukset on todettu myös kaavaselostuksessa. Suunnittelualueen vesistöt kuuluvat Natura suojelun piiriin. Tornionjoen – Muonionjoen vesistöalueella on erityisesti suojeltu sen kalasto. Siten hankkeen vaikutukset lohen ja taimenen elinolosuhteisiin on erityisen tarkastelun kohteena.

Kaivosalueen osayleiskaava ja sen toteuttaminen eivät vaikuta Pakasaivoon. Pakasaivo ei ole kaivoksen välittömässä läheisyydessä eivätkä kaivostoiminnan vaikutukset tule ulottumaan Pakasaivoon asti. Pakasaivoon johtava tie tulee jäämään osittain kaivospiirin alueelle, mutta sitä voidaan käyttää edelleen. Osayleiskaavan yhteydessä on tutkittu uusi mahdollinen reitti Pakasaivoon ja se on osoitettu kaavaehdotuksessa ohjeellisena matkailu-/virkistysreitillä. Uusi reitti kulkee hieman etäämmällä kaivosalueesta, joten kaivoksen maisemavaikutukset reitille eivät ole kovin merkittäviä.

Rautuvaaran kaivosaluetta (EK, EKT) on Sotkavuoman läheisyydessä tarkistettu ensimmäisestä kaavaluonnoksesta toiseen kaavaluonnokseen. Sotkavuoman läheisyys huomioidaan erityisesti Rautuvaaran asemakaavoituksessa. Asemakaavaa laaditaan samanaikaisesti osayleiskaavan kanssa. Rautuvaaran rikastamon alueelta ei hulevesiä päästetä Sotkavuomaan vaan ne pumpataan rikastehiekka-alueen vesienkäsittelyyn.

Vaikutukset vesistöön, ks. kohta 13

13. VAIKUTUKSET VESI STÖIHIN

Palaute

- Vaikutukset vesiin, vaikutukset veden laatuun.
- Vaikutukset pohjaveteen ja pohjaveden laatuun. Pohjaveden laadun seuranta? Kaava-alueella on pohjavesialue. Mihin pohjavedet kulkeutuvat, vaikutus Kuervaaran taakse
- Kaivoksen prosessivedet ja vesien hallinta. Jätevesissä on huomioitava myös sulamisvedet (tunturitulva).
- Vaikutukset Tornion-Muonionjokeen, Äkäsjokeen, Kuerjokeen ja Niesajokeen.
- Vanhan kaivoksen vedet?

Vastine

Kaivostoiminta edellyttää ympäristö- ja vesilupaa. Vesistövaikutuksia on erityisesti käsitelty ja arvioitu yhdistetyssä ympäristö- ja vesilupahakemuksessa. Kaavaselostuksessa on todettu keskeisimmät vaikutukset pintavesiin ja pohjavesiin.

Osayleiskaavassa varataan riittävät alueet sekä kaivostoiminnan että Ylläksen jäteveden puhdistamon toiminnalle, vesien varastoinnille sekä puhdistettujen ja käsiteltyjen vesien johtamiselle.

Veden laatua seurataan ympäristöluvan ehtojen mukaisesti.

Vesien hallintaan liittyvät rakenteet rakennetaan seuraavasti:

Malmin louhinnan valmistelevalle töinä poistetaan irtomaata louhosten alueelta ja kaivetaan alueelle ympäröijöitä, millä estetään pintavesien pääsy kaivosalueelle. Vesienhallintaan liittyvä infrastruktuuri, pumppaamot ja vesialtaat rakennetaan varhaisessa rakennusvaiheessa, jotta vältetään vesien hallitsematon johtaminen ympäröiviin vesistöihin. Rakentamisvaiheen alkuvaiheessa rakennetaan Hannukaisen vesivarastoallas, Kivivuopionojan ohitusuoma altaan ohitse ja vesienkäsitely Hannukaiseen. Samanaikaisesti rakennetaan myös pumppaamo ja siihen liittyvät putkilinjat, joilla johdetaan vedet Hannukaisen vesivarastoaltaalta Rautuvaaran selkeytysaltaaseen, ja pumppaamot Hannukaisen avolouhokselta sekä NAF- ja pintamaan läjitysalueelta vesivarastoaltaaseen. Myös Hannukaisen vanhat avolouhokset tyhjennetään rakentamisvaiheen alussa. Seuraavassa vaiheessa rakennetaan vesienkäsitely Rautuvaaraan ja purkuputkilinja Muonionjokeen. Rautuvaaran vanhojen avolouhosten hyvinlaatuisia vesiä tyhjennetään osittain Niesajokeen. Lisäksi rakennetaan lisää pumppaamoja, joilla pumpataan vedet mm. PAF-sivukiven läjitysalueilta vesienkäsitelyyn ja Rautuvaaran selkeytysaltaasta prosessiin ja Muonionjokeen. Rikastushiekka-alueen selkeytysaltaana käytetään ensimmäisen kuuden vuoden aikana Rautuvaarassa nykyisin olevaa eteläistä allasta, jonka jälkeen eteläosaan rakennetaan uusi selkeytysallas. Kuervitikon louhokselle rakennetaan pumppaamo ennen louhinnan aloittamista, jolloin vedet saadaan johdettua louhokselta Hannukaisen vesivarastoaltaaseen. (Pöyry-Finland Oy, ympäristölupahakemus)

Avolouhoksen rakentaminen vaikuttaa alueen pohjaveteen alentavasti. Avolouhoksen vaikutuspiirissä oleva maaperässä oleva vesi, valuu kaivokseen. Kaivoksesta vesi pumpataan vesien käsitelyjärjestelmään.

Kaivos vaikuttaa Kuervaaran pohjavesialueeseen, joka on lähellä maantietä. Kuervaaran takana oleviin alueisiin kaivoksella ei ole vaikutusta.

14. VAIKUTUKSET TERVEYTEEN, TERVEELLI SYYTEEN JA TURVALLI SUUTEEN

14.1 Uraani

Palaute

- Uraani? Muut radioaktiiviset aineet. Uraania myös maaperässä, sen louhiminen sivutuotteenä?
- Päästöjä syntyy, vaikka ne pysyisivät asetetuissa rajoissa
- Jopa syöpäriski kaivoksen lähellä

Vastine

Uraani on yleinen alkuaine, jota esiintyy maankuoressa lähes kaikkialla maapallolla. Suomen kallioperän uraanipitoisuus on keskimäärin 4 mg/kg, kun taas Hannukaisen kaivosalueella kallioperän uraanipitoisuus on otettujen näytteiden perusteella keskimäärin 10 mg/kg. Hannukaisen pitoisuudet ovat kuitenkin kohtalaisen pieniä, sillä uraanimalmiksi luokitellaan kivennäinen, jonka uraanipitoisuus on vähintään 1000 mg/kg. Hannukaisen kaivoshankkeessa ei kuitenkaan ole kyse uraanikaivostoiminnasta. Hannukaisen kaivoshankkeessa uraania ei eroteta louhittavasta kiviaineksesta eikä kaivoksen tavoitteena ole uraanin tuottaminen. Syöpäriski ei lisääntynyt kaivoksen lähellä.

14.2 Melu

Palaute

- Melua aiheuttaa työkoneet, räjäytykset, louhinta
- Melun leviäminen. Räjäytykset tuntuvat ja kuuluvat Äkäslompoloon asti.
- Melun terveys- ja viihtyvyyshaitat. Melun raja-arvot verrattuna koettuun haittaan. Äänimaiseman muutos.
- Mittausmateriaali todentamaan mallinnusta. Virhemarginaalien huomioiminen.
- Mallinnuksessa on aliarvioitu lounaanpuoleisten tuulten vaikutusta melun leviämisessä Äkäslompoloon ja koko eteläisen Pallas-Yllästunturin kansallispuiston.
- Kaavaselostuksessa tunnustetaan mm. kaivostoiminnasta aiheutuva melu saattaa vaikuttaa terveyteen. Tältä osin kaava tosin jäljempänä perustuu puutteellisiin tutkimuksiin ja selvityksiin. Meluvaikutusta ei ole otettu kaavassa kaavasisältönä muutoinkaan asianmukaisesti huomioon MRL:ssä säädetyllä tavalla.
- Mallinnuksen mukaan raja-arvot ylittyvät nykytilanteessa. Yksittäinen loma-asunnon omistaja ei voi ottaa kantaa nykyiseen melutilanteeseen luonnoksen pohjana olevista mallinnuksista, koska mallinnuskuvista on vaikea erottaa, mikä kiinteistö on kyseessä.
- Se, miten tehdyn nykytilanteen melumallinnuksen tuloksena on esitetty, on vastoin voimassa olevan oikeusvaikutteisen Hannukaisen rantakaavan kaavaselostusta. Siinä on tuotu esiin, että kaava-alueelle rakennukset pitää sijoittaa niin, että valtioneuvoston asettamat raja-arvot eivät ylity. Sen lisäksi tehdyn laskelmat Pohjoismaissa käytössä olevilla laskentatavoilla, eivät tue uuden melumallinnuksen tulosta suurimmalta osalta loma-asuntojen alueella.
- Melumallinnuksissa käytetty kyseenalaisia tuuliolosuhteita. Melu- ja pölymallinnuksien pohjana oleva kuvaus alueen tuuliolosuhteista ei ole sama kuin Northland Mines Oy:n tekemässä selvityksessä ja josta yhteysviranomaisen on antanut lausuntonsa.
- Uusissa melumallinnuksissa ei ole huomioitu melun nykytilannetta alueella, vaan mallinnukset on tehty pelkästä kaivostoiminnan aiheuttamasta melusta. Käytäntö ei ole oikea eikä myöskään oikeudenmukainen. Jo meluvallin 2 vuoden rakennusaikana melutaso nousee tästä syystä monilla kiinteistöillä yli raja-arvojen.
- Räjähdyksiä tulee olemaan kahden päivän välein (2-3 krt viikossa). Mikäli räjähdysten kokoa pienennetään osalla avolouhosta, tulee niiden määrä nousemaan viikossa. Räjähdyksen vaikutus pitää huomioida myös yleisessä melumallinnuksessa.

- Nykyisiltä sivukivikasoilta on aiheutunut häiritsevää melua murskauksesta. Vaikutukset ovat olleet riippuvaisia tuulensuunnasta ja ilmanalasta.
- Miksi kunta ei ole teettänyt meteorologista tutkimusta tuulen suunnista ja niiden vaikutuksista lähialueeseen? Pelkät tietokonemallinnukset tuulien suunnista, voimakkuuksista ja pölyn kulkeutumisessa eivät ole riittäviä
- Tarkemmat suunnitelmat Kuervitikon louhoksen suunnitelmista. Selvityksissä ei mainittu, miten sieltä tulevat melu ja pöly eliminoidaan

Vastine

Melumallinnukset on tehty uudelleen ajantasaisten suunnitelmien mukaisiksi.

Melumallinnus on tehty useasta kaivoksen rakentamisen vaiheesta. Kaivoksen toiminnan eri vaiheista on mallinnettu sekä yö että päivätilanteet. Suojavallin rakentamisesta ja räjäytyksistä on mallinnettu vain päivätilanteet, koska vallin rakentamista ja räjäytyksiä ei tehdä yöllä.

Melumallinnusraportti on kaavaselostuksen liitteenä. Raportissa kerrotaan mitkä koneet, laitteet, ajoneuvot ja toiminnat ovat käynnissä kussakin mallinnustilanteessa. Toimintojen aiheuttaman melun lähtöarvot perustuvat mitattuun vastaavien toimintojen aiheuttamaan meluun.

Räjäytysten melu saattaa kuulua Äkäslompoloon, mutta äänen voimakkuus jää alle 40 dB. Äänen voimakkuus on suurin kaivoksen louhinnan alkaessa. Kun avolouhos on edennyt syvemmälle, äänenvoimakkuus pienenee. Räjäytykset ajoittuvat arkisin päiväaikaan. Päivitetty melumallinnus osayleiskaavan selostuksen liitteenä.

Meluvaikutusten arvioinnissa on otettu huomioon myös Ylläksentien aiheuttama melu. Ylläksentie aiheuttaa tällä hetkellä ohjearvoja ylittävää melua lähiasutukselle. Sen melua voidaan vähentää alentamalla nopeusrajoitus 60 km/h.

14.3 Pöly

Palaute

- Pölyn leviäminen.
- Pölyn raja-arvot verrattuna koettuun haittaan. Pölyn vaikutus viihtyvyyteen.
- Pölyn haitta-aineet. Vaikutukset hengitysilmaan. Hienompi pölyaines ja pienhiukkaset. Sivukivien sisältämät haitta-aineet
- Pölyn vaikutukset lumeen, latuihin, rinteisiin. Pölyvaikutukset maisemassa.
- Pölyvaikutukset marjoihin, sieniin ja välillisesti riistaan. Pölyvaikutukset vesistöön ja maaperään.
- Tuulen suunta mallinnoissa? Mallinnoissa huomioitava maastonmuodot ja suojavalli.
- Huomioiko pölyn leviämismalli pohjoisen ympäristön ja kaivoshankkeen sijainnin merkittävien virkistysalueiden vieressä ja tulevaisuuden tuuliolosuhteiden muutokset?
- Ilmastonmuutoksen ja sään ääri-ilmiöiden vaikutus tuuleen suuntiin ja voimakkuuksiin (puuskaiset eteläpuoleiset tuulet) ja sitä myöten ja pölyn leviämiseen? Voimakkaiden puuskien vaikutus, jolloin pölypäästö voi olla merkittävä.
- Miten huomioitu pölypäästöjen minimointi? Miten talviolosuhteissa voidaan huomioida kastelu? Pölyn sitominen kastelemalla ei onnistu talviaikaan?
- Pölyn kokoaikainen vaikutus, pölyäminen toiminnan loppumisen jälkeen.
- Mittausmateriaali todentamaan mallinnusta. Virhemarginaalien huomioiminen.
- Mallinnoissa on aliarvioitu lounaanpuoleisten tuulten vaikutusta pölyn leviämiseen Äkäslompoloon ja koko eteläisen Pallas-Yllästunturin kansallispuistoon.
- Pölymallinnusten paikkansapitävyys. Aiemmastakin kaivoksesta on pölyä levinnyt kauemmaksi.
- Ilmasto ja ilman laatua koskevat tiedot perustuvat Pajalan sääaseman mittauksiin. Arvot eivät kuitenkaan ainakaan tuulen osalta ole samoja, eikä tuuliruusu ole sama kuin aiemmin. Muutetussa ja uudessa pöly- ja melumallinnoissa käytetty tuuliruusu saa vaikutukset vähenemään Hannukaisen asutuksen suuntaan, mikä ei vastaa vallitsevia

- tuulioloja. Luotettavan pölymallinnuksen tulee perustua pitkän ajan mittauksiin puolueetoman tahon tekemänä, mikä tulee toteuttaa kaavan jatkovalmisteluissa.
- Sivukivikasojen etelärinteellä työskennellyt kaivinkone on aiheuttanut lähialueiden loma-kiinteistöille pölyä.
 - Liitteenä olevan pölymallinnuksen nykytilan ilmastonkuvaus ja tuuliolosuhteet poikkeavat merkittävästi YVA:ssa käytetyistä, joten kaava ei perustu riittäviin tutkimuksiin ja selvityksiin.
 - Lapin ELY-keskus on Natura-lausunnossa (15.9.2015) katsonut, että kaivoksen pölyvaikutus voi kulkeutua laajimmillaan 7km:n etäisyydelle kaivoksesta Niesaselän Natura-alueen suuntaan.
 - Kastelua ei voi käyttää pölyn torjuntaan kylmänä vuodenaikana eli yli 6kk aikana vuodessa. Siilinjärven avolouhoksella on todettu, että suurin ongelma pölyämisestä on erityisesti pakkasöinä.
 - Kaavassa ei ole asianmukaisesti huomioitu talviaikaista kaivoksen pölyvaikutusta.
 - Suojavallin tarkoitus on vähentää pölyn leviämistä lähiympäristöön. Tästä ei ole mitään todellista evidenssiä eikä asiaa ole selvitetty ja tutkittu riittävästi, ja perustellusti voi kyseenalaistaa sen, josko suojavallilla olisi täysin päinvastainen vaikutus. Tuulen suunnan ollessa Hannukaisen rantakaava-alueeseen, voi suojavalli aiheuttaa ilmanpyörteitä ja näin syntyvä pöly todennäköisesti leviää täysin hallitsemattomasti joka suuntaan lähialueelle.
 - Pölymallinnuksessa on tuotu esiin erittäin suuri määrä mallinnuksen epävarmuustekijöitä.
 - Pölyn PM2,5 hiukkaset tulee mallintaa myös.

Vastine

Pölyselvitystä on täydennetty ja muutettu nykyisen suunnitelman mukaiseksi. Selvityksestä annettua kritiikkiä on huomioitu. Päivitetty raportti selostuksen liitteenä ja keskeiset vaikutukset on kerrottu kaavaselostuksessa.

Leviämislaskennoissa käytettiin alueen ilmastollisia olosuhteita edustavaa MM5-aineistoa vuodelta 2013. Sääaineisto on muodostettu tarkastelualueelle meteorologisella prosessorilla, joka käyttää hyväksi pitkän aikavälin säätilastoja ja lähimpien sääasemien havaintoaineistoja.

Täydennykset koskevat mm. seuraavia asioita:

- räjäytysten, pinta- ja sivukivialueiden pöly on otettu huomioon
- suojavallin rakentamisesta aiheutuva pöly on mallinnettu rakentamisen eri vaiheissa
- toimintavaiheen pölyvaikutukset on mallinnettu toiminnan eri vaiheissa

Raportissa kuvataan ilmasto-olosuhteet ja ne toiminnot, joista pölyä voi levitä.

Mallinnuksen tulos on, että :

- Suojavallin rakentamisen alkuvaiheessa pölyäminen on suurinta, mutta raja-arvoja ei ylitetä läheisen asutuksen kohdalla. Vallin rakentamisen edetessä pitoisuus laskee.
- Tuotantovaiheessa pölypitoisuudet kylässä ovat suurimmillaan noin 10 % ilmanlaadun raja-arvosta.

Talviajan vaikutukset ovat mallinnuksia pienempiä, koska kaivosalueella oleva lumi sitoo pölyä.

Ympäristövaikutusten arvioinnin aikana tarkkailtiin Ruotsin Tapulin kaivoksen laskeumaa. Tapulin kaivoksen laskeuman tarkkailupisteet sijaitsivat 2,7 km ja 7,6 km välillä. Näissä ei havaittu kaivoksen toiminnan aiheuttamaa laskeutuman merkittävää lisäystä. Vastaava tilanne arvioidaan olevan myös Hannukaisen kaivoksen ympäristössä.

Natura-arvioinnissa arvioitiin, että Niesakeron alueelle saakka pöly saattaa levitä poikkeuksellisissa olosuhteissa. Tämä voi tapahtua niin harvoin ja pölyä voi levitä niin vähäisessä määrin, että sillä ei ole merkitystä Natura-alueen luontoarvoille.

Mallinnukset osoittavat, että kaivoksen rakentamisen ja tuotannon pölyvaikutukset eivät ulotu laduille.

Räjätysten pöly

Louhinnan räjäytöksissä aiheutuu lyhytaikaisesti merkittäviä tärinä-, melu- ja pölypäästöjä, joiden vaikutukset voivat olla havaittavissa kaukanakin räjäytysalueelta. Räjäytykset aiheuttavat lyhytkestoisen pölypäästön ja räjäytyksen aiheuttama pöly jää pääsääntöisesti leijumaan louhimon alueelle räjäytyspaikan lähiympäristöön. Suurimmat pölypäästöt avolouhoksen ulkopuolelle muodostuvat louhinnan alkuvaiheessa. Louhinnan edetessä räjäytyksessä muodostunut pölypäästö jää yhä enenevässä määrin louhoksen sisälle. Räjäytyksessä syntyvää pölypäästöä voidaan pienentää käyttämällä avuksi pölynkeräystekniikkaa. Räjäytyksen pölymäärää ei sisälly malleihin vaan määrä arvioitiin. Arvioinnissa on mukana myös PM_{2,5} hiukkaset. Arvion mukaan räjäytysten osuus kaivoksen kokonaispäästöistä on vähäinen.

14.4 Hajut, pakokaasut

Palaute

- hajujen ja pakokaasujen leviäminen Yläksen suuntaan

Vastine

Kaivostoiminnassa ei ole työvaiheita, jotka synnyttäisivät hajuja. Koneiden tuottamat pakokaasupitoisuudet jäävät kaivosalueelle. Koska malmi kuljetetaan rikastamoon sähköllä toimivalla kuljetin hihnalla ja rikaste edelleen junilla, ei yleisillä teillä synny merkittäviä pakokaasupäästöjä.

14.5 Turvallisuus, lentokivet

Palaute

- tärinävaikutukset, räjäytykset
- suojavyöhyke suuremmaksi
- todellinen hyöty / vaikutus turvallisuuteen
- suojavallin korkeustiedot ristiriitaisia
- onko suojavalli riittävä suojaamaan lähellä olevat toiminnot

Vastine

Osayleiskaavaehdotuksen selostuksen liitteenä selvitys "Turvallisuus ja lentokivet Hannukaisen kaivoksen suunnittelussa". Siinä kuvataan lentokivien syntymekanismi ja miten louhintasuunnitelmassa lentokivien aiheuttama riski otetaan huomioon. Raportissa kerrotaan, miten eri lainsäädännöllä turvataan riskien minimointi. Turvallisuuden kannalta tärkein lupa on kaivoslain mukainen kaivosturvallisuuslupa. Lisäksi räjäytystyö on säännöstelty tarkasti valtioneuvoston asetuksessa räjäytys- ja louhintatyön turvallisuudesta.

Selvityksen johtopäätöksissä todetaan:

"Hannukaisen kaivosprojektin louhintatöiden vaiheistus mahdollistaa tarkan ja perusteellisen datan keräilytoiminnan ensimmäisten noin 7 vuoden aikana, ennen kuin louhintatyö siirtyy lähemmäksi asutusta. Tässä ajassa voidaan laatia eteläisen alueen yksityiskohtainen riskitarkastelu, joka perustuu toiminnan aikaisiin mittauksiin ja seurantaan. Louhinnan alkuvaiheessa voidaan kehittää menetelmiä ja työtapoja.

Hannukaisen louhoksen eteläkärjen ensimmäinen louhintataso sijaitsee syvällä maan sisällä (n. 20-30 metriä) Alueen eteläpuolelle rakennetaan noin 20–30 metriä korkea suojavalli, jonka yhtenä tehtävänä on pienentää lentokivien sinkoutumisen riskiä louhoksesta etelän suuntaan. Louhintapenkereiden suunta on pois päin asutuksesta, mikä pienentää asutukseen kohdistuvia riskejä, sillä etuseinästä mahdollisesti syntyvät lentokivet sinkoutuvat asutuksesta pois päin.

Louhinnan edetessä, louhintataso syvenee ja lentokiviriski pienenee, koska louhinnassa syntyneet seinämät estävät lentokivien lentämisen kaivosalueen ulkopuolelle. Alle 500 metrin etäisyydellä asutuksesta ja tiestä tehtävä louhintatyö kestää vain muutaman vuoden.”

14.6 Ehdotukseen tehdyt muutokset: turvallisuus, melu, pöly

Osayleiskaavaehdotuksessa on turvallisuusvaatimukset otettu huomioon seuraavasti:

- Kaivosalueen eteläosaan, lähelle maatietä ja kylää on määritelty suoja-alue (ek-sv): ”Kaivostoiminnan suoja-alue. Alueelle rakennettavan suojavallin tulee torjua kaivostoiminnan melua ja pölyä niin, että asuin- ja loma-asuntojen alueille eivät säädösten mukaiset ohjearvot ylity.”
- Suoja-alueelle on määrätty ”suojavalli (suv): Suojavalli on rakennettava ennen kaivoksen tuotannon aloittamista. Toteuttamisvastuu on kaivosyhtiöllä.”
- asutusta lähinnä olevan avolouhoksen alueelle on annettu erityinen määräys: ”kaivostoiminnan alue, jolla ympäristö asettaa toiminnalle erityisiä vaatimuksia (ek-2)”.
- Luonnoksessa kaivospiirin ja -alueen ulkopuolelle määrättyä suojaviheraluetta EV on merkittävästi pienennetty. Se on rajattu alueelle, jossa ei ole rakentamista ja jolla puuston säilyttäminen on tärkeää maisemallisen vaikutuksen pienentämiseksi.

15. LIIKENNEVAIKUTUKSET

Palaute

- Vaikutukset Äkäsjoentien liikenteeseen
- Kaivos ja sen liikenne hankaloittavat autoliikennettä kylään
- Raskaan liikenteen lisääntyminen ja raskaan liikenteen tuomat riskit

Vastine

Kaivoshankkeen vaikutukset maantiiliikenteeseen ovat kohtuulliset. Malmimurske kuljetetaan hihnakuljettimella Rautuvaaran rikastamoon. Rautuvaarasta rikaste kuljetetaan rautateitse Pohjanlahden satamaan. Rikastehiekka siirretään putkilla rikastamosta rikastehiekka-alueille.

Maantiiliikenteen lisääntymistä aiheuttavat:

- Kupari-kulta rikaste kuljetetaan maanteitse.
- Rakentamisvaiheen aikana rakennusmateriaalit, kalusto ja henkilöstö kuljetetaan hanke-alueelle.
- Tuotantovaiheessa liikennettä aiheuttavat kupari-kulta rikasteen lisäksi, kulutustavaroiden, jätteiden ja henkilöstön kuljetukset.

Liikenne lisääntyy Ylläksentiellä lähinnä työntekijöiden työmatkaliikenteen ja kaivoksen huolto- ja rakennustyön liikenteestä johtuen. Liikenteen lisäys kohdistuu Ylläksentien tieosuudelle Kolari – Rautuvaara – Äkäsjoki. Liittymä kaivokselle sijoittuu nykyisen Pakasaivontien länsipuolelle. Äkäslompolon suuntaan lisääntyy työntekijöiden henkilöliikenne Äkäslompolon asuntoalueille, majoi- tuspaikkoihin ja palveluihin. Äkäsjoentiellä henkilö- ja huoltoliikenne kaivokselta Muonion suuntaan voi lisääntyä. Lisäys tuskin on merkittävää.

Vaikka hankkeen aiheuttama liikenteen suhteellinen kasvu teillä 21 ja 940 on merkittävä, raskaan liikenteen ja kokonaisliikenteen määrät ovat alle keskiarvon verrattuna vastaaviin tietyyppeihin koko maassa. Onnettomuusriskin hankkeessa käytettävillä teillä ei odoteta kasvavan merkittävästi nykyisestä.

Osayleiskaavaehdotuksessa osoitetaan Ylläksentielle kolme uutta liittymää. Ne tullaan rakentamaan erillisen suunnitelman mukaan.

16. VAIKUTUKSET ASUMISEEN, LOMA-ASUMISEEN, MAANOMISTAJIIN

Palaute

- Kaivos ja kaava aiheuttavat kohtuuttoman haitan maanomistajille ja kiinteistön omistajille.
- Kiinteistöjen virkistyskäytön vaikeutuminen.
- Maanomistajilla rakentamistarpeita myös maantien ja joen välisellä alueella
- Alueen käyttö turvattava: asuminen, yritystoiminta, rakennusoikeus
- Yleiskaavoituksen kohtuullisuusvaatimus on myös kaivoskaavaa laadittaessa keskeinen elementti.
- Kaavan haittavaikutusten arviointi edellyttää yksittäistapauksellista harkintaa.
- Lähtökohtaisesti yleiskaavamääräyksillä ei voida rajoittaa merkittävästi muiden omistamien alueiden käyttöä yksin kaivostoiminnan edellytysten turvaamiseksi.
- Monien rakennettujen kiinteistöjen käyttö estyy kaivostoiminnan sallivalla ratkaisulla.
- suojavallin näkyminen kiinteistöille ja avolouhoksen läheisyys (n. 400-1000m) aiheuttavat kiinteistöjen arvon ja niiden vakuusarvojen romahtamisen.
- Kaavaluonnos merkitsee perustuslaissa turvatuun omaisuuden suojan loukkausta

Vastine

Voimakkaimmin maankäyttö muuttuu kaivosalueella. Se on TUKESin päätöksellä määrätty kaivospiiriksi. Kaivosyhtiö saa alueen hallintaoikeuden kaivostoimintaan. Kaivospiirin alueen maanomistajat saavat korvauksen kaivoslain mukaisesti.

Osayleiskaava on suunniteltu niin, että kaivosalueen ympäristössä maankäyttö voi jatkua nykyisten lupien ja kaavojen mukaisesti. Tämä on varmennettu ympäristövaikutusten mallinuksilla ja selvityksillä sekä arvioinnilla. Näin osayleiskaava ei aiheuta kohtuutonta haittaa ympäristön maanomistajille.

Osallisille kuuluvista mahdollisista korvauksista päätetään kaivospiiritoimituksessa. Mikäli kuitenkin myöhemmin ilmenee tarvetta korvauksiin, niistä päätetään naapuruussuhdelain tai ympäristönsuojelulain mukaisissa menettelyissä.

17. TALOUDELLISET VAIKUTUKSET JA VAIKUTUKSET ELINKEINOIHIN

Palaute

- Onko selvitetty riittävän laajasti? Kaivoksen liiketaloudelliset selvitykset heikot.
- Kaivostoiminnan taloudellinen kannattavuus? Kaivostoiminnan todelliset vaikutukset? Matkailuelinkeinon heikkeneminen.
- Vaikutukset nykyisiin yrityksiin ja niiden toimintaan (mm. koiravaljakko, hevostoiminta, ohjelmistopalvelut, ravintolat, käsityöyritykset yms.)
- Äkäslompolon ja Ylläksen alueen kehityksen pysähtyminen, alueen muun kehityksen pysähtyminen. Yritykset eivät halua tällä hetkellä investoida.
- Ylläs ei vain tunturikeskus, vaan muita toimijoita/yrittäjiä myös ympäristössä
- Työvoiman tarve vähenee kaivoksen aloitettua toimintansa.
- Kaivos – Matkailu
 - o kaivokseen panostaminen ei järkevää pitkällä tähtäimellä vs. matkailu
 - o Onko hyöty kunnalle suurempi kuin matkailun vähenemisen aiheuttama menetytys?
 - o Kunnan tahtotilana matkailun ja kaivostoiminnan yhdistelmä, tälle ei kuitenkaan ole realistista pohjaa.
 - o Kaivostoiminnan tuomat työpaikat eivät riitä korvaamaan Kolarille ja Suomen matkailulle koituvia menetyksiä
 - o Kaivostoiminnan tuotto lyhyt verrattuna matkailun alueelle tuomaan hyötyyn.

- Kaivostoiminnan vaatima pääoma. Suurimmalla osalla Suomessa toimivista yrityksistä ja nykyisellä hakijalla ei ole mahdollisuuksia ao. summiin ja tehdä yhteiskuntavastuullista ja pitkän ajan kannattavaa yritystoimintaa
- Nykyisen kaivosyhtiön kyky ja resurssit avata kaivos ja toimia? epävarmuus toiminnan kannattavuudessa.
- Maailman epävakaa taloustilanne, löytyykö sijoittajia, rahoitusta. Hannukaisen rautakaivos on suhdannekaivos. Vaikka luvat ja kaikki olisi kunnossa, ei varmuutta milloin kaivosinvestointi käynnistyisi
- Laskelmat siltä varalta, että kaivosyhtiö joutuu taloudellisiin vaikeuksiin, kuka silloin korvaa matkailutulojen menetyksen ja kaivosalueen ympäristön jälkihoidon?
- Mikä takaa kaivostoiminnan pysymisen suomalaisessa omistuksessa? Yritys myynee kaivoksen monikansalliselle yhtiölle.
- Paikallisten työllistyminen kaivosyhtiöön epävarmaa. Ei voida tietää, mistä kaivosyhtiö hankkii työntekijänsä.
- Kaivoshankkeen vaikutuksista tulisi tehdä vaihtoehtoisia laskelmia elinkeinotoiminnan kannalta. Vaihtoehtoinen arvio työpaikoista ja elinkeinotoiminnasta tilanteessa, jossa kaivoksen takia Kolarin tärkeimmän elinkeinon eli kasvussa olevan matkailun tulot romahtavat ja työpaikat katoavat sekä Ylläksen alueen kiinteistöjen arvo romahtaa.
- Kaivoksen kokonaisvaikutukset kunnallistalouteen
 - o laskelma siitä, kuinka paljon kaivos toteutuessaan toisi työpaikkoja ja tuloja kunnan kassaan vähennettynä aiheutuneilla kuluilla
 - o ennuste siitä, kuinka paljon kasvava matkailu tuo työpaikkoja ja tuloja siinä tapauksessa, että tehdään kielteinen kaivospäätös
 - o ennuste siitä, mitkä olisivat kaivoksesta kärsineen matkailun vastaavat tuotot
 - o kaivoksen sulkemisen jälkeiset vaikutukset matkailuun ja sitä kautta kunnallistalouteen
- Alueiden arvon lasku, kiinteistöjen arvon aleneminen, houkuttelevuuden aleneminen.
- Kustannukset veronmaksajille infran rakentamisesta. Kustannukset veronmaksajille, jos kaivos on kannattamaton.
- Metsänhoito turvattava, ei avohakkuita

Vastine

Kaivosten vaikutuksia talouteen ja elinkeinoihin on tutkittu YVA:n ja Maakuntakaavoituksen sekä osayleiskaavoituksen yhteydessä. Kolarin kunnassa valmistui aluetalousvaikutusten arviointi / selvitys kesällä 2017. Kunta hyväksyi Maankäyttö- ja elinvoimastrategian keväällä 2017. Myös sen laatimisen yhteydessä tehtiin kyselytutkimus.

Kaivoshankkeen toteuttaminen Kolarissa on merkittävä investointi, joka monella tapaa säteilee Kolarin ja lähikuntien, koko Lapin ja Suomen talouselämään.

Aluetalousselvityksen ja strategiatutkimuksen yhteydessä tehty kysely osoittaa, että osa Kolarin yrittäjistä kokee kaivoksen vaikutuksen kielteisenä heidän toimintaansa.

Kolarin kunta on ollut aktiivinen eri osallisten vuorovaikutuksen lisäämisessä. Näin pyritään elinkeinojen välisten haittavaikutusten minimoimiseen.

Osayleiskaavassa arvioidaan kaavan vaikutuksia MRL 9§: mukaisesti: *”Kaavaa laadittaessa on tarpeellisessa määrin selvitettävä suunnitelman ja tarkasteltavien vaihtoehtojen toteuttamisen ympäristövaikutukset, mukaan lukien yhdyskuntataloudelliset, sosiaaliset, kulttuuriset ja muut vaikutukset. Selvitykset on tehtävä koko siltä alueelta, jolla kaavalla voidaan arvioida olevan olennaisia vaikutuksia.”*

Asetuksen 1§ ohjaa vaikutusten arviointia tarkemmin:

”Maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 9 §:ssä tarkoitettuja kaavan vaikutuksia selvitettäessä otetaan huomioon aikaisemmin tehdyt selvitykset sekä muut selvitysten tarpeellisuuteen vaikuttavat seikat. Selvitysten on annettava riittävät tiedot, jotta voidaan arvioida suunnitelman toteuttamisen merkittävät välittömät ja välilliset vaikutukset:

- 1) ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön;
- 2) maa- ja kallioperään, veteen, ilmaan ja ilmastoon;
- 3) kasvi- ja eläinlajeihin, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin;
- 4) alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, yhdyskunta- ja energiatalouteen sekä liikenteeseen;
- 5) kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön;
- 6) elinkeinoelämän toimivan kilpailun kehittymiseen"

Edellä mainitut lain ja asetuksen kohdat ovat ohjanneet osayleiskaavan vaikutusten arviointia. Osayleiskaavan vaikutuksia yksittäisten kiinteistöjen arvoon, ei lain mukaan arvioida. Kunta ja maanomistajat voivat lain mukaan sopia tai kunta määrätä ansiottoman arvonnousun leikkaamisesta. Hankkeen toteuttamisen korvauksista taas päätetään kaivoslain mukaisessa menettelyssä.

Kaavalla ei voida vaikuttaa kaivoshankkeen omistukseen tai työvoimapolitiikkaan.

18. VAIKUTUKSET POROIHIN, POROTALOUTEEN

Palaute

- Kaava-alue sijaitsee erityisellä poronhoitoalueella ja lähellä erotusaitoja
- Vaikutukset porotalouteen, poroelinkeinoon, paliskuntiin. Kaivoksen haitat poronhoidolle, poronhoitoalueille, porojen kulkureiteille
- Laidunalueiden muuttuminen ja rajaaminen, laidunalueiden pirstaloituminen, laidunmaan menetys.
- Porojen luonnollisen liikkumisen rajoittaminen. Poroalueet lähellä seveso-alueita.
- Erotusaitojen käyttömahdollisuus, erityisesti Lamunmaa
- Hihnakuljettimen, rautatien ja teiden vaikutukset. Rautatievaihtoehtojen tutkiminen myös poronhoidon kannalta.
- Alueelta ja kuljettimesta tulevien aineiden vaikutus poroihin, poronlihaan

Vastine

Kaavassa, suunnittelussa ja vaikutusten arvioinnissa on huomioitu porotalous. Ensimmäisestä ja toisesta kaavaluonnoksesta pyydettiin ja saatiin lausunnot Muonion paliskunnalta ja Paliskuntain yhdistykseltä. Poromiesten kanssa on käyty useita neuvotteluja mm. YVAN, ympäristölupahakemuksen ja kaivospiirihakemuksen yhteydessä. Osayleis- ja asemakaavoitukseen liittyvä poronhoitolain 53 § mukainen neuvottelu pidettiin 4.9.2017.

Neuvottelun jälkeen on osayleiskaavaehdotukseen tehty seuraavat muutokset:

- osoitetaan kuljettimen ylitys- ja alituspaikat suunnitelman mukaisesti
- Siirretään Kolarista Luosun kautta Ylläsjärvelle suuntautuva ohjeellinen rautatielinja lähemmäksi kaivospiiriä. Muutetaan merkintä seuraavaksi: Ohjeellinen uusi yhdysradan yhteystarve. Lopullinen linjaus määräytyy tarkemmassa suunnittelussa. Suunnittelussa on erityisesti huomioitava poronhoidon, loma-asumisen ja luonnonsuojelun tarpeet
- lisätään aitausmääräys kaavaan EK-ej ja EK-ej-1 -alueille kaivospiiripäätöksen mukaisesti sekä Rautuvaaran teollisuusalueelle (EKT/kem)
- M-2 aluetta laajennetaan Lamunmaan alueella länteen Metsähallituksen maa-ainesten ottopaikalle saakka
- M-2 aluetta Rautuvaarassa laajennetaan lähemmäksi ympäröiviä kiinteistörajoja ja voimalinjaa.
- M-2 -määräys muotoon: " Metsätalous- ja poronhoitovaltainen alue. Poronhoidon kannalta erityisen tärkeä alue. Alueella on voimassa MRL 43.2 §:n mukainen ehdoton rakentamisrajoitus. Alueella on sallittua vain poronhoitoa palvelevien vähäisten rakennelmien ja rakenteiden rakentaminen. Alueelle ei saa sijoittaa asumista tai loma-asumista. Alueen

suunnittelussa ja käytössä tulee turvata poronhoidolle merkittävien rakenteiden ja toiminnan säilyminen ja ottaa huomioon erotuspaikoille johtavat kuljetusreitit.

- Yleismääräystä täsmennetään muotoon: Osayleiskaavan tarkemmassa suunnittelussa ja toteutuksessa on turvattava porotalouden toiminta- ja kehittämisedellytykset mm. turvaamalla poroerotuspaikoille johtavat kuljetusreitit ja poronhoidon rakenteet.
- Kerrotaan kaavaselostuksessa tarkemmin, mitä poronhoidon turvaaminen tarkoittaa, esim. aitaamisen ja rautateiden osalta.
- Päivitetään kaavaselostukseen poronhoitoa kuvaavat kartat tuoreella aineistolla. Aineistot pyydetään Paliskuntain yhdistykseltä.

19. MUUT

Palaute

- Kaivoksen aiheuttamat tuhot, niiden korjaaminen? Kaikkea ei ole mahdollista korjata jälkikäteen.
- Kaivostoiminnan ristiriita kunnan arvojen kanssa.
- Rautatien jatkolinjauksen siirto?
- Kittilän kaivos ei ole vertailukelpoinen Hannukaisen kaivoksen kanssa (Kittilän etäisyys, ei avolouhos)
- Tietä lähinnä olevan alue: kaivostoiminta sallittu vain maanalaisena kaivoksena
- Koko kaava-alueen mallinnus olisi tarpeen
- Kaivostoiminnan tutkimusalueen (EK, osa-aluearajaus) laajuus?
- Selvitettävä Kolarin kunnan päättäjien mahdolliset esteellisyydet, Hannukainen Mining Oy:n ja Ramboll Oy:n sekä sen käyttämien alihankkijoiden mahdolliset sidonnaisuudet. Tämä ei käy ilmi kaavaliitteistä.

Vastine

Sulkeminen

Kaivoksen ympäristöluvan yhteydessä hyväksytään alustava sulkemissuunnitelma, joka käsittää alueen palauttamisen tilaan, jossa ei tarvita enää kaivoksen teknisiä vesien suojelu ym toimia. Kaivoksen sulkemiseen sisältyy kaivostoiminnan pysyvä lopettaminen ja siihen liittyvät sekä sen jälkeen tehtävät toimenpiteet: kaivostoiminnan alasajo, jälkihoidon suunnittelu, jälkihoito ja seuranta. Kaivoksen sulkemisen voidaan katsoa päättyvän vasta silloin, kun sulkemiselle asetetut tavoitteet ja kriteerit on saavutettu. Kaivannaisjätteen jätealuetta pidetään käytöstä poistettuna, kun valvontaviranomainen on tarkastanut jätealueen ja hyväksynyt käytöstä poistamisen todettuaan, että jätealueen ja sen vaikutusalueella oleva maa-alue on palautettu tyydyttävään tilaan ja että annettuja lupamääräyksiä on noudatettu (kaivannaisjäteasetus 190/2013). Hannukaisen kaivoksen sulkemisesta on tehty erillinen kaivoksen sulkemisen alustava suunnitelma (Ramboll Finland Oy 2014b).

Kaivoksen sulkemissuunnitelmaa päivitetään säännöllisesti. Päivityksen perusteina ovat hankkeen eteneminen ja se, että eri intressiryhmät osallistuvat sulkemiseen liittyvien vaihtoehtoisten mahdollisuuksien selvittämiseen ja niiden hienosäätöön. Lopullinen kaivoksen sulkemissuunnitelma laaditaan ennen kaivostoimintojen lopettamista.

Kunnan strategia, arvot

Kunnanvaltuusto on hyväksynyt maankäyttö- ja elinkeinostrategian keväällä 2017. Kunta käsittelee ja arvioi kaavaehdotuksia tuon strategian mukaisesti.

Rautatielinja

Rautatien jatkolinjaus on osoitettu maakuntakaavassa. Osayleiskaavan yhteydessä on tutkittu linjauksen tarkempi sijainti. Linjausta ei voida osoittaa vanhan Rautuvaaran kaivoksen läpi, koska vanhalla kaivosalueella on sortumavaara. Siksi osayleiskaavassa on osoitettu Kolari – Ylläsjärvi radalle uusi ohjeellinen linja, joka täsmennyty myöhemmässä suunnittelussa.

Kaivostoiminnan tutkimusalue EK

Osayleiskaavaluonnoksessa oli vielä määritelty EK – kaivostoiminnan tutkimusalue Ylläksen osayleiskaavan tavoin. Osayleiskaavaehdotuksessa se on poistettu tarpeettomana, koska katsotaan, että tässä osayleiskaavassa on tutkittu alueelle kohdistuvat kaivostarpeet ja näin Maakuntakaavaa on täsmennetty.

Esteellisyys

Kunnan päättäjien ja virkamiesten esteellisyydestä on säädetty laissa. Päättäjät ja virkamiehet ovat velvollisia noudattamaan lakia.

Kuntalain 97 §:ssä todetaan, että: *"Esteellisen henkilön on ilmoitettava esteellisyydestään. Henkilön on lisäksi toimielimen pyynnöstä esitettävä selvitys seikoista, joilla voi olla merkitystä hänen esteellisyytensä arvioinnissa."*... Hallintolain 29 §:ssä todetaan, että: *"Virkamies ratkaisee itse kysymyksen esteellisyydestään."*

Eri virkamiesten ja luottamushenkilöiden esteellisyyden selvittäminen ei siten kuulu kaavaprosessiin. Mutta kaikkien, jotka kokevat, että ovat mahdollisesti esteellisiä, tulee tilanne selvittää ja tarvittaessa ilmoitettava esteellisyydestä ja pidättäytyttävä kaavojen käsittelystä luottamuselimiä.

Kuntalaki 97 §

Valtuutettu on valtuustossa esteellinen käsittelemään asiaa, joka koskee henkilökohtaisesti häntä taikka hänen hallintolain 28 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettua läheistään. Jos valtuutettu ottaa osaa asian käsittelyyn muussa toimielimessä, häneen sovelletaan, mitä kyseisen toimielimen jäsenen esteellisyydestä säädetään.

Hallintolaki 27 §

Virkamies ei saa osallistua asian käsittelyyn eikä olla läsnä sitä käsiteltäessä, jos hän on esteellinen. Mitä virkamiehen esteellisyydestä säädetään, koskee myös monijäsenen toimielimen jäsentä ja muuta asian käsittelyyn osallistuvaa sekä tarkastuksen suorittavaa tarkastajaa.

Hallintolaki 29 §

Virkamiehen esteellisyyttä koskeva kysymys on ratkaistava viipymättä. Virkamies ratkaisee itse kysymyksen esteellisyydestään. Monijäsenen toimielimen jäsenen ja esittelijän esteellisyydestä päättää kuitenkin toimielin. Monijäsenen toimielin päättää myös muun läsnäoloon oikeutetun esteellisyydestä. Jäsen tai esittelijä saa osallistua esteellisyyttään koskevan asian käsittelyyn vain, jos toimielin ei olisi ilman häntä päätösvaltainen eikä hänen tilalleen ole ilman huomattavaa viivytystä saatavissa esteetöntä henkilöä. Esteellisyyttä koskevaan päätökseen ei saa hakea erikseen oikaisua eikä muutosta valittamalla.